

I Norge, en unik pianofestival ledet av Bertrand Chamayou

Den franske pianisten Bertrand Chamayou var den kunstneriske lederen for pianofestivalen i Lofoten i 2018 der noen av de største musikerne for tiden møttes.

I utkanten av verden, nord for polarsirkelen, kaster Lofotøyene brått sine fjell med forrevne topper ned i havet. Landskaper verdig Ringenes herre, mildnet av lysende viker som 'slikker' Golfstrømmen, er ikledd en vegetasjon hvor man finner alle nyanser av grønt.

Bertrand Chamayou har etterfulgt **Jean-Efflam Bavouzet** som kunstnerisk leder av pianofestivalen i Lofoten, en biennale skapt i 2014 som en avlegger av kammermusikk-festen som ble grunnlagt 10 år tidligere. I juli måned går solen aldri ned. Og ingenting er som andre steder! Konsertene kan foregå klokka 22.00 (altså i fullt dagslys!) like gjerne som klokka 9.00 om morgenen. Følgelig krever spilleplanen at pianistene tilbringer et dusin timer pr dag ved klaveret, i det de ofte må øve etter middagen som inntas etter siste konsert, det vil si i 24-tiden om natten! Når sover de? Et mysterium...

Konsertene er spredd over hele øyriket, i ultra-moderne kulturhus, men oftest i pittoreske kirker hvor akustikken ofte er bemerkelsesverdig. Instrument-parken kan gjøre hvilken som helst europeisk institusjon sjalu: 9 Steinway flygler er spredd rundt omkring på øyene, kanskje den mest enestående konsentrasjon av Steinway'er i verden. Ett av dem er et av de vakreste vi har hørt. Som om dét ikke er nok, er øvingspianoene av stor kvalitet, spesielt et praktfullt Blüthner (fra 1896) som - har man fortalt oss - Alexander Melnikov gjerne spilt inn Debussy på.

Bertrand Chamayou har samlet rundt seg noen av dagens største pianister. Samspill for 2 pianoer eller seks hender på ett piano (!) dominerer, men hver musiker velger også å spille en lang solo-sekvens. **Lise de la Salle** har kastet sine øyne på 'Opus 111' av Beethoven. Hvilken bravadabravur! Et piano like eksplosivt som presist, kontrastert ved den rolige starten på andre sats. Man glemmer heller ikke hennes fantasifulle 'Puck' av Debussy, som får henne til å formidle akkordene som det dreide seg om de mest delikate matretter, eller galskapen som gjør 'Den som har sett vestavinden' ikke mindre enn diabolisk.

Et annet bemerkelsesverdig øyeblikk - nettopp utgitt på et strålende album - er når **Leif Ove Andsnes** spiller 7 stykker av **Sibelius** med klasse, med

overbevisning, med en eleganse og en ideell sans for proporsjoner. Følelsene dirrer bak naturligheten: det er en form for perfektjon. På samme måte kan man ikke tenke seg at finalen på sonaten 'Stormen' av Beethoven, tilsynelatende så enkel, kan bli spilt bedre.

Som et fyrverkeri imponerer **Bertrand Chamayou** i 'Etyde i form av en vals' av Saint-Saëns, storslått spilt. 'I hvitt og svart' av Debussy sammen med **Andsnes** er et annet stort øyeblikk: sjelden har dette vanskelige verket blitt spilt med slik klarhet og en slik sans for så kontrastfylte stemninger. Mens 'Vals' av Ravel med **Lise de la Salle** syntes å mangle forberedelse, formet den franske pianisten en fornøylig duo med **Yulianna Avdeeva**: deres 'Symfoniske danser' av Rachmaninov var en triumf.

Russerinnen, første pris ved Chopin-konkurransen i Warszawa i 2010, foran Trifonov! - gjør også sterkt inntrykk som solo. De de 3 Masurkaer, opus 59 av Chopin' tolkes meget personlig, med en sjelden varhet. De etterfølges av 'Sonate no 3' av det polske geniet, mesterlig utført og utsøkt følt.

Men det mest vågale programmet, med 4 eller 6 hender, er Busoni, Kurtag og arrangementer v/Kurtag av stykker av Bach. **Avdeeva, Andsnes og Chamayou** later til å spille ett eneste partitur. Likevekten dem i mellom utgjør en organisk konsentrasjon. Fascinerende.

Spenningen slipper under den siste konserten som starter bare minutter etter seieren til 'Les Bleus' som har vunnet verdensmesterskapet i fotball! Daglig leder for festivalen, **Knut Kirkesæther**, kaster ut et 'Vive la France', som høster applaus, før **Bernard Chamayou** improviserer de første taktene av 'La Marseillaise' ved klaveret, noe som vekker latter hos publikum. Publikum gir definitivt slipp på all reservasjon etter en ustyrlig 'Csardas'. Dirigert av den energiske solo-fiolinisten **Arvid Engegård**, slutter trompetisten **Brynjar Kolberg** (som later som han spiller falsk) seg til **Oslo Camerata**, sammen med **Chamayou** og **Avdeeva** - som uten skrupler kaster ut akrobatiske akkorder. En 'dadaistisk' konklusjon på en særegen festival!

Publisert i DIAPASON 28.7.2018 v/Bertrand Boissard

Oversettelse av Tonje Østrem